

Fakta om båtlivet i Sverige 2016

INNEHÅLL

- 4 Båtfakta

- 7 Båtarnas värde

- 8 Båtlivet

- 12 Båtturism

- 16 Båtliv omsätter miljarder

- 18 Båtmarknad

- 19 Båtlivsorganisationer

- 21 Båtliv och miljö

- 28 Båtliv kan vara säkert

- 30 Ordning och reda på sjön

- 38 Upptäck båtlivet!

- 39 Kontaktpersoner

Fakta om båtlivet är en årlig publikation avsedd att ge faktaunderlag så att offentlig förvaltning, näringsliv och organisationer kan planera och fatta beslut om svenskt båtliv på riktiga grunder. För fakta i skriften svarar myndigheter och organisationer som finns angivna längst bak i skriften. I Fakta om båtlivet 2016 återfinns valda delar ur Transportstyrelsens stora periodiskt genomförda "Båtlivsundersökningen" med aktuella fakta från hösten 2015. Hela Båtlivsundersökningen 2015 finns på Transportstyrelsens hemsida; <http://www.transportstyrelsen.se/sv/sjofart/Fritidsbatar/Statistik-och-fakta--fritidsbatar/Fakta-om-batlivet/>

Båtsverige

SVERIGE ETT STORT BÅTLAND

Sverige har, med några av världens största skärgårdar och med många sjöar och kanaler, utmärkta förutsättningar för ett rikt båtliv. En levande skärgård som genom allemansrätten och strandskyddet är öppen och tillgänglig för alla, ger utmärkta förutsättningar för ett rikt båtliv. Fritt handredskapsfiske längs våra kuster och i de stora sjöarna ger ett ytterligare värde för båtlivet.

Svenskarna är ett båtintresserat folk och båtlivet är en av de största folkrörelserna. En tredjedel av landets vuxna befolkning färdas med fritidsbåt minst en gång per säsong.

Sveriges båtindustri ger exportinkomster och arbetstillfällen inte minst glesbygder. Det finns ett starkt växande intresse från båtägare i våra grannländer att förlägga semester till svenska vatten och hamnar vilket också är en viktig och ökande intäktskälla.

Med detta som bakgrund är det inte svårt att förstå att båtlivet betyder väldigt mycket för många svenska regioner, företag och utövare och att Sverige med rätta kan kallas ett stort båtland.

BRA GEOGRAFI FÖR BÅTLIV

Sverige har från Haparanda i norr till Svinesund i väster en kust på 2 700 km. Räknar man alla vikar, uddar och öar blir strandremsan 8 000 km. Det motsvarar en femtedels varv runt jorden.

Sverige har några av världens största skärgårdar med sammanlagt över 60 000 öar. Enbart Stockholms skärgård har 30 000 öar. I landet finns 95 000 farbara sjöar och 1 000 km kanaler. Över 8,5 procent av landets yta täcks av sjöar och vattendrag.

BÅTSVERIGE I VÄRLDEN

Sverige är ett av världens mest fritidsbåttäta länder. Antalet vuxna personer per fritidsbåt är cirka elva i vårt land. Endast våra nordiska grannar, Norge och Finland samt Kanada uppvisar något högre båttäthet, 6, 7 respektive 8 personer/fritidsbåt. Som jämförelse går det 24 personer per fritidsbåt i USA, 33 i Holland, 125 i Frankrike, 253 i Spanien samt 3 436 i Brasilien.*

* Källa: ICOMIA, Folkmängd/antal fritidsbåtar, 2014.

Vanligaste båttypen är motorbåtar utan övernattningsmöjligheter med motor på minst 10 hk. De utgör 28,7 procent av båtbeståndet. Näst vanligaste båttyperna är jolle, eka och roddbåt utan motor som utgör 23,3 procent av båtbeståndet. Kategorin helt öppen båt med motor under 10 hk utgör 17,4 procent av båtbeståndet. Andelen båtar som det går att övernatta i är 20,7 procent.

Antalet sjödugliga båtar utgör 756 500 i Sverige. Utöver dem finns 65 500 båtar som inte är i sjödugligt skick och som inte planeras att sjösättas det närmaste året.

BYGGNADSÅR

Knappt var femte (19 procent) båt är byggd 2001 eller senare. Knappt var tredje (30 procent) båt är byggd tidigare än 1980.

BÅTLÄNGD

Drygt sju av tio (72 procent) är under 6 meter långa. Knappt 30 procent är mellan 6 och 11 meter långa, medan 1,7 procent av båtarna är mellan 11 och 15 meter långa.

BÅTBESTÅNDET FÖRDELAT PÅ BÅTTYPER

Båttyp	% 2010*	% 2015**	Antal 2015**
Kanadensare, kajak	6,0	9,9	74 800
Jolle, eka, roddbåt utan motor	18,0	23,4	177 400
Helt öppen båt med motor under 10hk	18,4	17,4	131 400
Totalt liten båt	42,5	50,7	383 600
Motorbåt med motor på minst 10 hk utan övernattningsmöjligheter	32,0	28,7	216 900
Segelbåt, segeljolle utan övernattningsmöjlighet	2,6	2,5	19 200
Totalt dagtursbåt	36,8	31,2	236 100
Ruffad motorbåt avsedd för övernattnig	13,6	11,4	86 500
Ruffad segelbåt avsedd för övernattnig	7,1	6,3	48 100
Totalt båtar avsedda för övernattnig	20,7	17,7	134 600
Totalt antal båtar i sjödugligt skick		99,6	754 300

* Båtlivsundersökningen 2010.

**Båtlivsundersökningen 2015. 822 000 båtar, varav 756 500 i sjödugligt skick.

Båtfakta

HUR MÅNGA FRITIDSBÅTAR FINNS DET?

Det finns ingen exakt siffra som anger hur många fritidsbåtar det finns i landet. I Båtlivsundersökningen från hösten 2015 uppskattades det totala antalet båtar till 822 000 fritidsbåtar i Sverige, (felmarginalen var +/- 118 000 båtar). Vid mätningen 2010 uppskattades det totala antalet båtar till 881 000, (felmarginalen var +/- 60 000 båtar), vid mätningen 2004 var antalet båtar 718 000, (felmarginalen var +/- 66 000 båtar).

BÅTARS HASTIGHET

Drygt var tredje båt (38 procent) har en maxhastighet av 15 knop. Nästan varannan båt (47 procent) har en maxhastighet av 20 knop. Nästan fyra av tio (39 procent) har en maxhastighet av 21–40 knop. 2 procent uppges ha en maxhastighet av 41 knop eller snabbare.

BÅTTOALET

Av de nästan 822 000 fritidsbåtarna som finns i Sverige är det ca 82 000 (10 procent) som har en toalett ombord. Av dessa är det ca 25 000 (3 procent) med en tank som endast kan tömmas till sjön, 33 000 (4 procent) har en bärbar toalett, 25 000 (tre procent) har en tank som kan sugtömmas via däckbeslag och ca 8 800 (en procent) med direktutsläpp till sjön.

TYP AV BÅTMOTOR

Observera att uppgifterna nedan angående båtmotortyper är hämtade ut Båtlivsundersökningen 2010.

Antalet båtar försedda med motor är 464 000 st. Av dessa är nästan hälften (49 procent) 4-taktsmotorer eller en 2-taktsmotor av ny typ med direktinsprutning. Antalet tvåtakt utombordsmotorer av traditionell typ är 16 procent.

MOTORTYP *PROCENT*

Diesel-inombordsmotor	15,1
4-takts benseninombordsmotor	7,4
2-takts benseninombordsmotor	2,3
4-takts utombordsmotor	17,2
2-takts utombordsmotor, ny typ med direktinsprutning	6,8
2-takts utombordsmotor av traditionell typ	30,0
Annan typ av framdrivningsmotor	2,6
Vet ej	18,7

Båtlivsundersökningen 2010, bas: Samtliga båtar med motor, 582 775 st.

Båtarnas värde

Hälften av alla båtar (49,8 procent) har ett värde som inte överstiger 20 000 SEK. Knappt fyra av tio båtar (38,7 procent) har ett värde mellan 20 000 och 600 000 SEK och båtar med ett värde över 600 000 utgör 1,4 procent. (Tio procent vet inte.)

I kategorin liten båt, 383 600 st, har 74 procent ett uppskattat värde under 20 000 SEK, varav hälften har ett värde under 5 000 SEK.. Av dagturbåtarna, 257 500 st, har drygt 62 procent ett värde på upp till 75 000 SEK. Av de ruffade motorbåtarna, 86 500 st, har 57 procent ett värde på mellan 20 000 och 200 000 SEK. Av de 26 700 ruffade segelbåtarna har 69 procent ett värde på upp till 600 000 SEK. Endast 4 procent av de ruffade segelbåtarna har ett uppskattat värde som överstiger 2 miljoner SEK.

UPPSKATTAT VÄRDE *PROCENT*

Båtkategori	Liten båt	Dagtursbåt	Ruffad motorbåt	Ruffad segelbåt
Max 4 999 kr	48,2	7,8	0,7	0,6
5 000–20 000 kr	32,9	29,4	8,1	1,9
20 001–75 000 kr	9,0	25,5	35,9	27,5
75 001–200 000 kr	0,7	18,3	30,4	22,9
200 001–600 000 kr	0,3	7,2	18,2	29,4
600 001–2 000 000 kr	0,0	2,0	3,1	13,5
2 000 001–6 000 000 kr	0,0	0,7	1,8	1,3
Över 6 000 000 kr	0,0	0,2	0,0	0,2
Vet ej	9,0	9,1	1,7	2,7

Båtlivsundersökningen 2015, bas: Samtliga undersökta båtar, 821 903 st.

Båtlivet

VEM UTÖVAR BÅTLIV?

Människor i alla åldrar och ur alla samhällsgrupper är ute på sjön. Närmare 1,5 miljoner vuxna svenskar (mellan 20–74 år) fördelat över nästan 1 miljon hushåll vistades i fritidsbåt under 2015. Motsvarande siffra 2010 var 2,5 miljoner och för 2004 1,8 miljoner. En förklaring till minskningen antas delvis bero på det fina vädret sommaren 2010 och dåliga vädret under sommaren 2015.

HUR VIKTIG ÄR UPPLEVELSEN? "MEDELVÄRDE PÅ EN FEMGRADIG SKALA"

Naturupplevelsen	4,5
Frihetsupplevelsen	4,4
Besöka unika plaster	3,2
Bra komfort ombord	3,0
Tillgång till toaletter i gästhamn	2,8
Social samvaro i hamn	2,6
Servicen i gästhamn	2,5

Båtlivsundersökningen 2015, bas samtliga hushåll som äger båt, 583 548 st.

*"...det viktigaste
är natur- och
frihetsupplevelsen."*

VARFÖR UTÖVAS BÅTLIV?

Tre av fyra båtägare upplever att båtlivet påverkar deras hälsa ganska eller mycket positivt. De viktigaste är natur- och frihetsupplevelsen, tystnaden och lugnet samt fint väder.

HUR ANVÄNDS BÅTARNA?

Totalt antal båt-användningsdagar under perioden maj–september 2015 var 12 miljoner, motsvarande siffra 2010 var 20,5 miljoner. En förklaring till minskningen antas delvis bero på det fina vädret sommaren 2010 och dåliga vädret under sommaren 2015.

HUR ANVÄNDS BÅTARNA? *PROCENT*	
Användningsområde	Totalt
Dagsturer	63
Fisketurer	47
Att åka ut och dyka	2
Veckohelger med övernattnig	8
Ligga ute i skärgård mm på semester	12
Längre resor på semester	4
Transport till sommarstuga, affär mm	10
Uthyrning	0,0
Annat	2

Båtlivsundersökningen 2015, bas. Samtliga undersökta båtar, 821 903 st.

1 000 BÅTKLUBBAR I SVERIGE

- I Sverige finns det drygt 1 000 båtklubbar.
- De har tillsammans 250 000 medlemmar.
- Båtklubbarna finns längs hela vår kust, i insjöar och i vattendrag.
- Båtklubbarnas verksamhet utgör en grundsten i svenskt båtliv och bygger i huvudsak på ideellt och frivilligt arbete.

”Tre av fyra båtägare upplever att båtlivet påverkar deras hälsa ganska eller mycket positivt.”

*"Under 2015 bodde drygt
en miljon människor i
föreningens gästhamnar
i Sverige."*

Båtturism

GÄSTHAMNAR OCH BÄDDNÄTTER

Det finns över 1 500 fritidsbåtshamnar i Sverige varav 430 är klassificerade som gästhamnar. Riksföreningen Gästhamnar Sverige håller i klassificeringen av gästhamnarna längs den svenska kusten, i sjöarna och kanalerna. Föreningen ansvarar också för insamling och sammanställning av gästhamnsstatistiken.

Under 2015 utvecklade Riksföreningen Gästhamnar Sverige sin statistik, och en jämförande statistisk redovisning med tidigare år är därför inte tillgänglig i skrivande stund (mars 2016) för 2015. Följande statistik för 2015 är dock klar:

Under 2015 bodde drygt en miljon människor i föreningens gästhamnar i Sverige, vilket är en minskning från 2014 men ligger i paritet med 2013.

Fakta:

- Cirka 400 000 båtar och drygt 1 000 000 personer, motsvarande siffror för 2014 var 495 000 båtar respektive 1,3 miljoner människor.
- Genomsnitt antal personer ombord är 2,6 per båt. För 2014 var siffran 2,6 personer.
- Av Riksföreningen Gästhamnar Sveriges drygt 400 medlemshamnar rapporterar ca 40 medlemmar ej statistik.

Följande statistik omfattar perioden 2011 till 2014.

Antalet båtnätter i gästhamnarna i Sverige ökade 2014 jämfört med 2013. Totala antalet båtnätter i gästhamnarna under 2014 var 495 224, vilket motsvarar 1 287 582 personer och gästnätter. Av dessa var 498 293 gästnätter ombord på utländska båtar, vilket innebär en minskning med 10 procent.

Antalet utländska båtnätter var 191 652 under 2014. Som utländska båtar har endast de som för utländsk flagg räknats. Andelen utländska båtnätter i gästhamnarna uppgick under 2014 till 39 procent. Antalet båtar med norsk flagg var 61 408, med tysk 54 475, med dansk 32 685 och antalet med finsk flagg var 17 828.

FÖRDELNING PERSONER/GÄSTNÄTTER PÅ LÄN

	2011	2012	2013	2014
Västra Götaland	532 531	503 638	465 672	529 048
Stockholm	214 730	201 754	194 146	248 683
Skåne	119 022	112 056	105 774	124 096
Östergötland*	51 535	48 845	49 194	53 407
Kalmar	80 984	79 341	80 599	85 917
Blekinge	50 308	50 722	46 341	55 654
Västernorrland	41 719	38 481	34 720	42 984
Södermanland	40 492	39 006	37 825	43 717
Halland	24 541	22 609	22 237	28 031
Gotland	22 086	21 599	20 865	24 495
Gävleborg	12 270	13 147	12 041	13 687
Uppsala	8 589	7 930	7 997	9 347
Norrbottnen	7 362	7 519	6 578	7 967
Värmland	8 589	8 551	8 802	10 280
Västmanland**	4 908	3 056	2 794	3 253
Örebro	3 681	3 163	3 245	3 638
Västerbotten	3 682	3 107	2 886	3 378
Hela landet				1 287 582

* Östergötland innehåller två gästhamnar från Jönköpings län.

** Västmanland innehåller två gästhamnar från Kopparbergs län som ingår i kanalsystemet Strömholms Kanal. Källa: Riksföreningen Gästhamnar Sverige.

ÖVERNATTNINGAR I GÄSTHAMNAR

	2010	2011	2012	2013	2014
Båtnätter totalt	531 123	511 262	506 315	500 780	495 224
Personer/gästnätter	1 487 144	1 227 029	1 164 524	1 101 716	1 287 582

Antalet personer ombord för 2014 är i genomsnitt 2,6 personer. 2013 var antalet personer ombord i genomsnitt 2,2.

ANTAL BÄDDNÄTTER 2011 UPPDELAT I BÅTKATEGORI* TUSENTAL*

Typ av hamn	Dagturs- båt	Ru, ad motorbåt	Ru, ad segelbåt	Totalt
Hemmahamn	4	59	165	228
Gästhamn	332	523	927	1 782
Naturhamn	644	993	1 738	3 375
Annan ordnad hamn	14	19	59	92
Utomlands	1	29	268	298
Summa	995	1 623	3 157	5 775
Genomsnitt antal personer vid båtturer	3,0	2,9	2,7	2,9

* Båtlivsundersökningen 2010

Båtliv omsätter miljarder

Värdet av båtproduktionen i Sverige ligger på cirka 1 miljard SEK årligen, båtexporten uppgick 2015 till 546 miljoner SEK och båtimporten till 1 miljard SEK. Dessa siffror är handelsledets värden utan moms.

Motor- och tillbehörsförsäljning svarar för 2 miljarder SEK exkl. moms i grossistledet. Dessa varor går ut via handels- och serviceföretag och motsvarar omkring 4 miljarder SEK inkl. moms i konsumtion. Drivmedel för båtar säljs för 1,2 miljarder SEK inkl. moms per år. Båtagarna anger att de i genomsnitt har andra kostnader (bränsle, amorteringar, räntor ingår ej) för sin båt på 4 000 kr per år.

Med Båtlivsundersöknings uppskattade antal båtar i Sverige innebär detta ytterligare 3 Miljarder SEK för service, försäkringar, båtplatser, uppläggning m m. Fritidsbåtsägarnas utgifter för mat, dryck och restaurangbesök var 2015 omkring 1 miljard SEK. Utgifter för andra aktiviteter i anslutning till båtåkandet som besök på museer eller andra turistattraktioner, golfspel etc, är inte inräknade. I Båtlivsundersökningen 2015 ställdes inga frågor om aktiviteter i anslutning till båtåkandet.

Sammantaget ger båtlivet en omsättning genom såväl försäljning av sina egna varor och tjänster som genom dem som uppstår i samband med båtens användning som sannolikt ligger omkring 15 miljarder SEK årligen. Detta genererar i sin tur uppemot 3 miljarder SEK i moms till statskassan.

TILLVERKNING

Den uppskattade svenska båtproduktionen var 2015 cirka 4 980 båtar, dvs i stort sett densamma som 2013. Av dessa var omkring 76 segelbåtar, 193 motorbåtar och 4 711 småbåtar.

BÅTEXPORT I MSEK

2011	2012	2013	2014	2015
745	477	404	448	546

BÅTIMPORT I MSEK

2011	2012	2013	2014	2015
1100	615	632	652	1001

DRIVMEDELSSKATT MED MERA FRÅN BÅTLIVET

	2011	2012*	2013/ 2014**	2015*
BENSINPRIS (BF95) årssnitt per liter	14,09	16,00	16,00	15,50
Moms	2,82	3,20	3,20	3,10
Punktskatter (koldioxid- och energiskatt)	5,23	5,37	5,37	5,58
Total skatt per liter	8,05	8,57	8,57	8,68
Förbrukning, tusen kubikmeter	50,00	45,00	49,00	47,00
Bensinskatter, MSEK	402,00	385,65	419,95	408,00
Försäljningsvärde, MSEK	704,50	720,00	784,00	728,00
DIESELPRIS årssnitt per liter	14,09	16,00	16,20	14,50
Moms	2,82	2,96	3,24	2,90
Punktskatter (koldioxid- och energiskatt)	4,54	4,67	4,86	5,05
Total skatt per liter	7,36	7,63	8,10	7,95
Förbrukning, tusen kubikmeter	20,00	25,00	27,00	25,00
Dieselskatter, MSEK	147,16	190,75	218,70	199,00
Försäljningsvärde, MSEK	281,80	400,00	434,40	362,50
GASOIL (färg. miljökl. III), årssnittspris/liter	13,50	14,50	14,50	12,60
Moms	2,70	2,90	2,90	2,52
Punktskatter (koldioxid- och energiskatt)	3,81	3,92	3,91	4,07
Total skatt per liter	6,50	6,82	6,81	6,59
Förbrukning, tusen kubikmeter	7,00	7,00	10,00	10,00
Gasoilskatter, MSEK	45,50	47,70	68,1	65,90
Försäljningsvärde	94,50	101,00	145,00	126,00
Summa skatter	595,16	624,10	645,46	672,90
Summa försäljningsvärde MSEK	1 080,80	1 221,00	1 366,40	1 216,50

* Källa: Petrobell.

** Förändringarna 2013–2014 är ytterst marginella.

Båtmarknad*

Marknaden uppskattas 2015 bestå av omkring 16 533 båtar. Av dessa var 188 segelbåtar, 2 364 motorbåtar och 14 001 småbåtar.

UPPSKATTAT ANTAL BÅTAR PÅ SVENSKA MARKNADEN					
	2011	2012	2013	2014	2015**
Segelbåtar	257	144	60	84	188
Motorbåtar	4 319	2 252	2 047	2 098	2 364
Småbåtar	14 744	13 375	8 792	13 329	14 001
Totalt	19 320	15 771	10 899	15 511	16 553

Källa: Sweboat

Under året har både exporten och importen ökat i omsättning, vilket syns i tabellerna ovan, däremot har antalet exporterade båtar minskat med drygt 600 stycken. Antalet importerade båtar är näst intill oförändrat.

År 2015 exporterades ca 2 100 båtar till ett värde av ca 546 miljoner SEK. De största exportmarknaderna är Norge, Storbritannien och Finland.

Båtimporten uppgick 2015 till ca 1 miljard SEK och 10 800 båtar. Dessa kommer från Kina, Finland och Norge.

SYSSELSÄTTNING

Båtbranschen är viktig för Sverige. Den ger sysselsättning till företag i hela landet. Den finns ofta i traditionellt sysselsättningsvaga områden som Orust/Tjörn, Gotland, Värmland, Småland och på några platser i Norrland, och den ger landet exportinkomster. Cirka 4 000 personer är direkt sysselsatta i den svenska båtbranschen. Om man räknar med alla underleverantörer torde omkring 12 000 personer vara beroende av båtbranschen för sin sysselsättning.

* Reservation för att samtliga båtar inte är försålda ut till slutkonsument. I dessa siffror ingår även importerade begagnade båtar

** Siffrorna för 2015 är uppskattade. Kompletta statistik finns tillgänglig på Sweboats hemsida i slutet av april 2016.

"...cirka 900 klubbar och sällskap är anslutna med 172 000 medlemmar"

Båtlivsorganisationer

Svenska Båtunionen, SBU, organiserar större delen av svenskt båtliv, cirka 900 klubbar och sällskap är anslutna med 172 000 medlemmar. Unionens huvudsakliga uppgifter är att värna det ideella båtlivet, genom att arbeta med båtlivets miljö- och sjösäkerhetsfrågor, produktion av informationsmaterial samt att föra ut informationen till förbund, klubbar, enskilda medlemmar och olika samhällsorgan. Svenska Båtunionen är också en viktig remissinstans för alla frågor som berör båtlivet.

Svenska Seglarförbundet, SSF, är ett av 71 specialidrottsförbund som är anslutna till Svenska Riksidrottsförbundet, RF, och ett av 35 olympiska specialförbund i Sveriges Olympiska Kommitté, SOK. SSF har cirka 115 000 medlemmar, fördelade på 17 distrikt, 375 klubbar och 80 klassförbund. SSF har till uppgift att främja och administrera all seglingsidrott i Sverige och företräda svensk seglingsidrott i utlandet. Dessutom ska SSF utveckla och organisera sin verksamhet i samverkan med klubbar när det gäller rekrytering, utbildning, träning och tävling. Svenska Seglarförbundets vision är: svensk segling – bäst för alla. Det innebär att hålla en hög kvalitet i allt som SSF gör – från fritidssegling

till kappsegling, från utbildning av barn- och ungdomsledare till elit-coacher, från klubbarrangemanget till det stora eventet.

SSF arbetar för att utveckla ett livslångt intresse för segelsporten – för alla på alla nivåer. SSF vill göra det möjligt och roligt att engagera sig som seglare, tränare, funktionärer och ledare inom allt som har med segling att göra.

Svenska Kryssarklubben, SXX, är en av världens största båtklubbar med ca 43 000 individuellt anslutna medlemmar varav över 2 000 medlemmar i andra länder, huvudsakligen Norden. Klubben har 18 500 registrerade båtar varav 2 300 är motorbåtar samt 200 medlemsbojar utlagda runt hela Sveriges kust.

Kryssarklubbens främsta uppgift är att öka intresset och lusten för turist- och långfärder till sjöss. Det gör man genom att arbeta för gott sjömanskap och tillhandahålla bra information om båtar, utrustning, väder, hamnar och farleder.

Kryssarklubben är aktiv i utvecklingen av båtlivet, bevakar båtpolitiska frågor, deltar i den offentliga debatten och är aktiv i sjösäkerhets- och miljöfrågor gällande båtlivet.

De ca 170 st blå förtöjningsbojar som Kryssarklubben placerat ut längs den svenska kusten och de nio uthamnar som finns efter ostkusten utgör en trygghetsfaktor för Kryssarklubbens medlemmar.

I Kryssarklubben finns över 17 500 båtar registrerade, varav över 2 200 motorbåtar. Klubben är representerad i större delen av Europa genom 14 kretsar och över 50 ombud.

250 000 personer är medlemmar i en eller flera av organisationerna. Ett samverkansorgan, Sjösportens Samarbetsdelegation, har bildats för att svara för båtlivets gemensamma kontakter med bland annat myndigheter.

BÅTMÄSSOR OCH MEDIA

I Sverige finns idag två större båtmässor inomhus, **Allt för Sjön** på Stockholmsmässan med cirka 90 000 besökare och **Båtmässan** i Göteborg med cirka 65 000 besökare. Det finns även ett antal flytande båtmässor, bland andra **Öppna Varv** på Orust och **Allt på Sjön** i Gustavsberg utanför Stockholm.

I landet finns fem facktidskrifter som speglar båtlivet, vilka tillsammans har en upplaga på 218 000 exemplar år 2014.

Båtliv och miljön

En ren och vacker natur är en förutsättning för ett rikt båtliv.

Havs- och Vattenmyndigheten, som sedan 2011 har ansvar för alla miljö-frågor som påverkar hav och vatten, verkar för levande hav, sjöar och vattendrag till glädje och nytta för alla. Myndigheten arbetar med frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av Sveriges sjöar, vattendrag och hav. Läs mer på www.havochvatten.se/Fritidsbåtar.

Transportstyrelsen är den myndighet som ansvarar för regler, tillstånd, tillsyn, olycksstatistik samt register. För fritidsbåtarnas del arbetar man bl a med utsläppsförbudet av toalettavfall och regelverket kring otillåtna båtbottnfärger. Läs mer på www.transportstyrelsen.se/toa.

Håll Sverige Rent är en ideell organisation som verkar för minskad nedskräpning ökad återvinning och för att främja individers och organisationers miljöansvar. De arbetar för rena kuster och friska hav där människor kan njuta och djur leva utan att skada sig. I samband med Håll Sverige Rent-kampanjen "Vi håller rent" arrangeras varje år riktade insatser för att minska den marina nedskräpningen. Håll Sverige Rents skräpplockaraktivitet samlar varje år tusentals personer som tillsammans städar skärgård och kust från skräp. Håll Sverige Rent arbetar också med allemansrätten genom kampanjen "Var rädd om din arena" samt genom t ex utbildningsmaterial för skola och förskola. Läs mer på www.hsr.se

Båtmiljö.se är en webbplats där information och fakta finns samlad för allt som har med båtlivets miljöfrågor att göra. Sajten drivs av Svenska Båtunionen och ska kunna ge båtägare tips för ett miljövänligare båtliv och ge information om var man hittar toatömningsstationer, spolplattor, landtoaletter, mm.

Initiativet Hållbara Hav är en samlande kraft för intressenter som ar-

betar för Östersjön. Inom Initiativet samlas forskare, politiker, organisationer och näringsliv för att sammanställa och sprida information till allmänhet och beslutsfattare om vad som måste göras för att rädda Östersjön.

Skärgårdsstiftelsen arbetar för att bevara skärgårdens naturvärden och egenart, vilket bland annat innebär att bevara odlingslandskapet på marker genom betesdrift och åkerbruk. Stiftelsen värnar om miljön genom skärgårdsmajor, kompostering och kretslopp.

Naturskyddsföreningen är en ideell förening som startade för över hundra år sedan av en grupp vetenskapsmän, och idag är de Sveriges största miljöorganisation. Naturskyddsföreningen påverkar politiker och lagstiftningen, och deras viktigaste arbetsområden är klimat, hav, skog, jordbruk och miljögifter. De står även bakom världens tuffaste miljömärkning, Bra Miljöval.

Städa Sverige är en av idrottsrörelsen helägd ideell organisation som i över tjugo år har engagerat ungdomsidrotten i att städa olika delar av den svenska miljön. Förutom vägstädning driver organisationen också miljöprojekt på 100-tals kuststränder. Läs mer på: <http://www.stadasverige.se/>

BÅTMILJÖRÅDET

Båtmiljörådet är en sammanslutning där organisationer och myndigheter som arbetar med båtlivets miljöfrågor kan utbyta information och erfarenheter. Från 1 januari 2015 är Transportstyrelsen ordförande i rådet. Båtmiljörådet har antagit ett 12-punkters miljöprogram för att visa hur de aktuella miljöfrågorna bedöms, vilka mål som finns inom området samt listar överenskommelser om åtgärder. Båtmiljörådet vill genom miljöprogrammet arbeta för ett hållbart båtliv. De tre områden som för tillfället är utvalda som fokusområden är avfall i skärgården, ren båtbottnen utan gift, uppläggnings- och skrotning av båtar. Medlemmar i rådet är Transportstyrelsen, Havs- och Vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Sjöfartsverket, Sweboat, Svenska Båtunionen, Svenska Kryssarklubben, Svenska Seglarförbundet, Miljöförvaltningen Göteborgs stad, Miljösamverkan Stockholms Stad, Länsstyrelsen i Stockholms län, Naturskyddsföreningen, Skärgårdsstiftelsen, Väst kuststiftelsen, Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund, Svenska petroleum och biodrivmedel institutet och Svenskt marintekniskt forum.

REN BÅTBOTTEN

Båtbottenfärger har länge varit den dominerande metoden för att hålla båtbottnen fri från påväxt av havstulpaner, musslor och alger. Dessa färger måste godkännas av Kemikalieinspektionen innan de får säljas eller användas. Skärpt lagstiftning har lett till att de giftigaste färgerna har förbjudits och mer miljöpåpassade alternativ har introducerats, men att en båtbottnfärg är miljögodkänd innebär inte att den är miljövänlig. Kemikalieinspektionen har drivit genom en utfasning av ytmjuka färger med höga halter zinkoxid och de flesta sådana färger har försvunnit från marknaden sedan 2012. Biociden Irgarol finns av miljöskäl inte

längre kvar i fritidsbåtfärger och ett antal lågläckande kopparfärger är numera godkända för användning i Östersjön. Mer information finns på <http://www.kemi.se/hitta-direkt/bekämpningsmedel/biocidprodukter/regler-for-nagra-vanliga-typer-av-biocidprodukter/batbottenfarger-om-du-maste-mala>.

Det finns ur miljösynpunkt flera bättre alternativ till bottenmålning, som exempelvis borsttvätt, membranduk, ultraljud, avspolning under säsong eller torrsättning. Mer information finns t.ex. på www.batmiljo.se.

MEDEL FÖR ATT HINDRA BEVÄXNING PÅ BÅTEN

Båtkategori	Litenbåt	Dagtur-båt	Ru ₁ ad motorbåt	Ru ₂ ad segelbåt
Båtbottenfärg	7,8	27,1	40,0	65,4
Maskinell båtbottnsvätt i vattnet	0	3,6	2,1	0,5
Tillfällig torrsättning	2,7	5,4	8,1	14,8
Skrubbnings av båtbottnen för hand	12,6	14,3	11,1	13,5
Förvaring av båten på land	7,5	6,3	4,4	1,2
Tillfällig förläggning av båten i sötvatten	0,1	0,3	0,3	7,5
Annan metod	1,7	2,9	4,1	0,8
Nej	68,8	38,9	42,8	18,5
Vet ej	4,6	9,7	4,1	2,3

Svenska Båtunionen, Naturskyddsföreningen, Skärgårdsstiftelsen och Sportfiskarna driver projektet Ren botten utan gift tillsammans med många andra organisationer genom Båtmiljörådet. Syftet är att visa på giftfria alternativ till målning med biocidfärg samt sprida information till båtklubbar, kommuner och båtägare om hur båtlivet påverkar vår miljö. Projektet är tvåårigt och finansieras av projektdeltagarna samt Havs- och vattenmyndigheten.

Havs- och Vattenmyndigheten har kartlagt och utrett miljöpåverkan från de båttvättningsalternativ som finns för fritidsbåtar och tagit fram nationella riktlinjer för båtbottentvätt av fritidsbåtar. I riktlinjerna berörs borsttvättar, spolplattor och tvätt på land. Syftet är att få en mer likriktad bedömning i kommunerna. Mer information finns på www.havochvatten.se/Fritidsbåtar.

Enligt Båtlivsundersökningen 2015 har nästan var sjätte undersökt båt (16 procent) en båtbottenfärg för att förhindra beväxning. Lika många torrsätter sin båt för rengöring med exempelvis spolning eller skrubbar båtbottnen för hand. Drygt hälften (56 procent) använder ingen metod alls för att förhindra beväxning. Uppdelat på havsområde är siffrorna för användning av båtbottenfärg 38 procent för västkusten, 48 procent för Södra Östersjön, 20 procent för Norra Östersjön och 6 procent för insjöar.

TOALETTAVFALL

Från den 1 april 2015 är det förbjudet för fritidsbåtar att släppa ut toalettavfall till vattnet, vilket gäller i hela Sveriges sjöterritorium, dvs ut till 12 nautiska mil och i allt inre vatten. 85 procent av hushållen som äger båt är positiva eller mycket positiva till förbudet. Av de som har toalett ombord är motsvarande siffra 59 procent och av de som inte har toalett ombord är 88 procent positiva eller mycket positiva till förbudet. Förbudet gäller även utländska båtar som vistas på svenskt sjöterritorium. Med toalettavfall menas allt utsläpp av avloppsvatten och annat avfall från varje typ av toalett, även transportabla. Dock inte hink eller liknande.

Toalettavfall innehåller näringsämnen fosfor och kväve, vilka bidrar till att sjöar och hav blir övergödda.

Det finns flera alternativ för omhändertagande av toalettavfallet. Fasta båttoaletter kan tömmas till land via sugtömning till någon av

de mottagningsanordningar som finns i fritidsbåtshamnarna. Portabla båttoaletter kan bäras i land och tömmas i en utslagsvask. Båtagare utan toalett ombord kan gå på en landtoalett eller också gräva ner avfallet på land. Det finns även flera alternativ till traditionella båttoaletter, så som torrtoalett, komposttoalett, frystoalett, förbränningstoalett och engångstoalett.

Mer information finns på www.transportstyrelsen.se/toa

Enligt Båtlivsutredningen 2015 har 10 procent av båtarna en toalett ombord.

Fyra procent har en bärbar toalett, en procent har en fast toalett med direktutsläpp i sjön, två procent har fast toalett med tank som töms enbart till sjöss, tre procent har en fast toalett som kan sugtömmas genom däcksbeslag. Av de båtar med toalett ombord har 15 procent en fast toalett med direktutsläpp i sjön, var tredje båt med toalett har en fast toalett med tank som töms enbart till sjön, varannan toalett är en fast toalett som kan sugtömmas genom däcksbeslag. Fyra procent har torrtoalett.

Hälften av de tillfrågade som har en fast eller bärbar toalett anser att möjligheten till att lämna toalettavfall i fritidshamnen är ganska dålig eller mycket dålig.

LOVA " E N SAK FÖR VÅRA HAV

LOVA, lokala vattenvårdsprojekt, är ett bidrag som ges för att stimulera kreativa och kostnadseffektiva initiativ som på lokal nivå syftar till att förbättra havsmiljön. Under 2013 har ett antal Lova projekt genomförts. Exempel är installation av borsttvättar, spolplattor, mottagningsstationer för toalettavfall etc. Läs mer på www.havochvatten.se/LOVA

PADDLA DIG TILL HÄLSA

Friluftslivet inom paddlingen har stor betydelse för både regional utveckling samt för människors hälsa. Idag kan alla paddla tack vare

stabila, mer lättpaddlade kajaker. Hos svenska kanotförbundet finns över 100 godkända kanotuthyrare och cirka 120 kanotklubbar spridda över hela landet för att inspirera alla åldrar. Inom paddlingen finns någon gren för alla oavsett om man vill forsa fram bland härliga vågor eller njuta av havets eller sjöarnas exotiska värld. Omkring 500 000 personer paddlar årligen i någon form i Sverige. Genom Paddelpasset får människor lära sig mer om säkerhet, miljötänkande och teknik vilket ger en än större upplevelse på vattnet.

SPORTFISKE, FRILUFTSLIV OCH BÅTLIV

Sportfiske är en av Sveriges största fritidssysselsättningar. Mer än 1,6 miljoner svenskar fiskar enligt SCB och Havs- och Vattenmyndigheten*. Båtlivsundersökningen 2015 visar att nästa hälften (47 procent) av alla båtar i undersökningen används till fiske. Många sportfiskare äger båt och en stor del av fiskelivet i Sverige är knutet till fiske med spö. Fritidsfisket, som till övervägande del utgörs av sportfisket, hade sammanlagda utgifter på 5,8 miljarder kr under 2013 enligt SCB*. Fritt handredskapsfiske längs våra kuster och i de stora sjöarna ger ett ytterligare värde till våra svenska vatten.

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund är sportfiskarnas intresseorganisation. Förbundet organiserar drygt 55 000 medlemmar och har omkring 400 medlemsklubbar. Vatten- och fiskevård förener alla sportfiskeintresserade och förbundet har länge arbetat mot överfiske, försurning och påverkat för en mer miljövänlig vattenkraft med mindre negativ påverkan på våra vattendrags ekosystem. Under 2016 medverkar Sportfiskarna fortsatt i informationsprojektet "Ren båtbottnen utan gift" som syftar till att minimera användningen av giftig båtbottnfärg på ostkusten.

** SCB: Fritidsfisket i Sverige 2013

Båtliv kan vara säkert

De senaste 20 åren har antalet omkomna i samband med fritidsbåtliv halverats. Omkomna per 100 000 båtar var 4,9 personer år 2007. Motsvarande siffra för Finland 7,1, Norge 3, UK 9,6, USA 5,3. För Sveriges del är nivån ungefär 3,8 sett över senaste femårsperioden.

ANTAL OMKOMNA					
2010	2011	2012	2013	2014	2015
29	40	24	36	22	30

Källa: Transportstyrelsen 2015.

Trots de minskade olyckstalen kan det även detta år konstateras att de som omkommer inom båtlivet oftast är män över 50 år. Ett fåtal av de omkomna har använt flytväst eller flytplagg.

82 procent av båtägarna uppger att de alltid har flytväst med i båten till samtliga ombord. 2010 var den siffran 80 procent. Ytterligare 5 procent har det ofta.

Transportstyrelsen arbetar efter en strategi för att fram till 2020 minska olyckorna med fritidsbåt. Arbetet baseras på den samlade kunskapen hos Sjösäkerhetsrådets medlemmar och övriga organisationer som velat medverka. Ett stort antal organisationer och myndigheter kommer att vara engagerade i genomförandet. Ett mål är att antalet omkomna ska vara högst 25 per år räknat på ett femårigt snitt. Olyckor utreds nu betydligt grundligare för att erfarenheterna ska kunna användas i förebyggande syfte.

I genomsnitt har 30 personer omkommit per år under de senaste fem åren. De allra flesta olyckorna kan förebyggas med enkla medel – rätt utrustning, lämplig båt och försiktighet. Vanligtvis har sex av tio av de omkomna druckit alkohol och de brukar inte ha flytväst på sig.

Båtlivet kan vara säkert eftersom det går att påverka den egna säkerheten mer än i många andra aktiviteter.

FÖRARKOMPETENS OCH SÄKERHET

38 procent av båtägarna har förarkompetens. Förarintyg och Kustskepparintyg är de vanligaste intygen. Av de som har båt har 78 procent fler än 10 säsongers körerfarenhet. Av de som har båt som kan köras fortare 20 knop har 83 procent fler än 10 säsongers körerfarenhet.

DinSäkerhet.se är en webbplats från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB) som riktar sig till privatpersoner för att förebygga olyckor i hemmet och på fritiden. Där finns tips till dig som vistas på sjön om hur du kan öka din egen säkerhet. Se till exempel film om hur gasol hanteras säkert på fritidsbåtar, lär dig undvika brand ombord och vad du gör ifall båten börjar brinna. Du kan också lära dig mer om säker tankning och hur en säker gästhamn kan se ut. Det finns checklistor om bland annat båtsäkerhet och vattenlivräddning som är bra att gå igenom innan du ger dig ut på sjön. www.DinSäkerhet.se

AVLAGD EXAMEN ^{PROCENT}

Avlagd examen	Totalt alla båtar
Förarintyg/ skärgårdsskepparexamen	22
Kustskepparintyg/ skepparexamen	14
Manöverintyg för högfartsbåt	1
Båtmekanikerintyg	1
VHF-certifikat	3
Annan, högre förarkompetens	1
Ingen examen	67
Vej ej/ej svar	1

Båtlivsundersökningen 2015, bas: Samtliga undersökta båtar, 821 903 st.

Ordning och reda på sjön

SJÖFYLLERIBESTÄMMELSER

Den 1 juni 2010 utvidgades straffansvaret för sjöfylleri genom att det infördes en fast nedre promillegräns på 0,2 promille alkohol i blodet.

Även straffansvaret för grovt sjöfylleri utvidgades så att ansvar kan följa direkt vid en alkoholkoncentration om minst 1,0 promille i blodet. Straffansvaret enligt promillegränserna gäller endast vid framförande av ett fartyg som antingen med motordrift kan framföras med en hastighet om minst 15 knop eller har ett skrov med en största längd av minst 10 meter. För båtar som är kortare än 10 meter och går långsammare än 15 knop gäller samma regler som tidigare – föraren får inte vara mer alkoholpåverkad än att hon eller han kan köra båten på ett säkert sätt. Till promillegränserna har det även införts en möjlighet att ta rutinmässiga alkoholutandningsprov (sällningsprov). Det innebär att Kustbevakningen och Polisen har möjlighet att stoppa dessa båtar utan misstanke om sjöfylleri.

Nästan nio av tio personer (88 procent) som känner till lagen om sjöfylleri är positiva till den. Av de som äger båt är drygt tre av fyra personer (77 procent) positiva till lagen och bland de som inte äger båt är 89 procent positiva till lagen.

FORTKÖRNING

Sjöpolisen i Stockholm genomförde 10 stycken laserkontroller där 134 båtar kontrollerades och rapporterade 15 stycken för hastighetsöverträdelse. Många fall rörde sig om vattenskotrar i centrala delarna av Stockholm. I Västra Götaland gjorde Sjöpolisen 12 laserkontroller och rapporterade 38 stycken för hastighetsöverträdelse.

Även i arbetet med att beivra hastighetsöverträdelser arbetar

Kustbevakningen mot tillsynsplaner och riskanalysbaserat arbete vilket innebär att kontroller till viss del utförs vid de tillfällen då överträdelser mot regelverket förväntas genomföras. Under 2015 genomförde Kustbevakningen ca 3513 st kontroller varav ca 331 personer rapporterats för fartöverträdelser. Antalet överträdelser har minskat under 2015 vilket bl a tros bero på den preventiva verkan Kustbevakningen har genom att verka och synas i trafikintensiva områden.

STÖLDER

2015 har det anmälts 6621 båtrelaterade stölder i Sverige varav 2260 stulna motorer. 2014 anmäldes 6919 stölder under hela året. Stockholm och Västra Götalands län toppar.

FÖRSÄKRINGAR

Mer än två tredjedelar av alla båtar är försäkrade i någon form. Närmare 40 procent har en speciell båtförsäkring och knappt 30 procent omfattas av hemförsäkringen. Resterande båtar, som inte är försäkrade, utgörs mest av mindre båtar utan motor.

SJÖ- OCH FLYGRÄDDNING

Sjöfartsverket ansvarar för all sjö- och flygräddningstjänst i Sverige. Sjöfartsverket ansvarar för räddningsinsatser när någon är eller befaras vara i sjönöd, samt för sjuktransporter från fartyg. Räddningstjänstansvaret

gäller kustområdet samt Vänern, Vättern och Mälaren, exklusive hamnområden. Sjöfartsverkets sjö- och flygräddningscentral i Göteborg leder och koordinerar räddningsinsatserna och nås med anropssignal "Sweden Rescue" eller via larmnummer 112.

Sjöfartsverkets målsättning är att på svenskt territorialvatten, då positionen är känd, ska den nödställda kunna undsättas inom 60 minuter i 90 procent av alla fall. På internationellt vatten inom den svenska sjöräddningsregionen gäller 90

minuter i 90 procent av alla fall. Under de senaste åren har målsättningarna uppfyllts varje år.

SJÖFARTSVERKET ANSVARAR

Sjöräddningen i Sverige bedrivs enligt den modell som FN har satt upp för en effektiv sjö- och flygräddningsorganisation. Modellen är tredelad, med en myndighet som har det juridiska ansvaret för sjö- och flygräddningsområdet, en samordnare samt mobila enheter för sjö- och flygräddning.

Sjöfartsverket är ett statligt affärsverk som har det juridiska ansvaret för den svenska sjöräddningsregionen för både sjö- och flygräddning. Sjöfartsverkets räddningscentral tar emot larm och beslutar om lämplig insats samt leder insatserna. SOS Alarm ser via 112-numret till att den nödställda till sjöss kommer i kontakt med Sjöfartsverkets Sjö- och flygräddningscentral, JRCC. Sjöräddningssällskapet är en ideell organisation som deltar i över 70 procent av alla sjöräddningsinsatser. Sjöräddningssällskapet har 69 räddningsstationer längs Sveriges kuster, i insjöarna Vänern, Vättern, Hjälaren och Mälaren samt i Kronobergs län. Sjöfartsverket har fem räddningshelikoptrar stationerade i Göteborg, Umeå, Visby, Norrtälje och Ronneby som deltar i sjöräddning.

KUSTBEVAKNINGEN

Kustbevakningen är en civil myndighet som sköter övervakning och kontroll till sjöss och deltar även med enheter i sjöräddning. Kustbevak-

SJÖRÄDDNING

Sjöräddningsinsatser åren:	2011	2012	2013	2014	2015
Totalt	1 028	825	950	885	936
Varav fritidsbåtar	742	565	675	616	683

Källa: Sjöräddningssällskapet

ningen ansvarar även för oljebekämpningen i svenska farvatten. Vid ett utsläpp till sjöss jobbar Kustbevakningen för att stoppa läckaget av olja och andra farliga ämnen samt förhindra att utsläppet sprider sig. Kustbevakningen har också till uppgift att ta upp så mycket olja som möjligt ur vattnet. Vid utsläpp ska någon av Kustbevakningens två ledningscentraler, i Stockholm 08-57 89 76 00, och i Göteborg 031-727 91 00, kontaktas.

RAPPORT FRÅN KUSTBEVAKNINGEN

Kustbevakningen genomförde under 2015 2 272 st sjöfyllerikontroller vilket ligger på ungefär samma nivå som under 2014 då Kustbevakningen genomförde 2 254 st kontroller. Av de genomförda kontrollerna under 2015 har 80 personer rapporterats för misstänkt sjöfylleribrott. Detta innebär att ca 3,5 procent av de personer som varit föremål för kontroll av nykterheten har rapporterats för misstänkt sjöfylleribrott.

Detta är en minskning i förhållande till 2014 då 93 personer rapporterades för sjöfylleribrott.

Sedan lagstiftningen förändrades och det infördes en nedre promillegräns till sjöss så har antalet misstänkta sjöfylleribrott årligen minskat i förhållande till antalet genomförda kontroller och minskningen har gått från ca 9 procent när lagstiftningen infördes till ca 3,5 procent under 2015. Det finns alltså en tydlig nedåtgående trend vad gäller andelen personer som misstänks för sjöfylleribrott och Kustbevakningen gör bedömningen att lagstiftningen i kombination med de kontroller som genomförs har en preventiv inverkan på sjöfylleriet och att det pågår en beteendeförändring när det gäller båtliv och alkohol.

Sammantaget bedömer Kustbevakningen att den breda majoritet enav fritidsbåtsägarna respekterar den nya lagstiftningen vilket ökar säkerheten till sjöss.

SJÖPOLISEN

Sjöpolisen utför polisiära uppgifter i skärgårdsområdena längs Sveriges kust. Polisen inriktar sig på stölder, säkerhet, fortkörning, fylleri och vårdslöshet, men deltar även i sjöräddning. Räddningstjänsten drivs i kommunal regi och anlitas av Sjärräddningscentralen och SOS Alarm för insatser på sjön. Även försvarsmaktens och Sjöfartsverkets enheter (främst lotsbåtar) ingår i sjöräddningsorganisationen.

Många sjöräddningsinsatser orsakas av okunskap. En viktig åtgärd är därför att förbättra utvecklingen och stödja de utbildningsinsatser som utförs genom Nämnden för båtlivsutbildning, Nfb, tillsammans med bildningsförbunden och andra båtutbildare.

Generellt är fortfarande de vanligaste orsakerna till sjöräddningsinsatser av två typer: grundkänning och maskinhaveri. Grundstötning är ibland en logisk följd av att man vistas i alltför svårnavigerade farvatten och kombineras detta med en något för hög fart ökar risken för grundkänning. Sjökortsbilden kan också vara en orsak till problem då många av de mest intressanta båtlivsområdena finns i skärgårdar där det inte gjorts någon modern sjömätning. De digitala sjökorten har oftast samma djupdata som grund, men man kan få intrycket av större precision genom den digitala presentationen. Kategorin maskinhaveri kan handla om relativt enkla fel som bränslestopp på grund av igensatta filter, igensatt kylvattenkanal, slut på bränsle, skadad eller trasig impeller. Fel som är enkla att åtgärda men som ändå kan försätta besättning och båt i farliga situationer.

RAPPORT FRÅN SJÖPOLISEN

Sjöpolisen i Stockholms län redovisade 250 genomförda sållningsprov och anträffade 15 misstänkta för sjöfylleri 2015. Jämförande siffror för 2014 var 210 genomförda sållningsprov varav 22 stycken var positiva. Sjöpolisen i Västra Götaland genomförde 441 sållningsprov under 2015 och rapporterade 14 st, + 6 st som klarat sig efter säkerhetsavdraget i PBA. (Ca 15 procent av de rapporterade är GROVT sjöfylleri, samma procental som 2015). Sett över 2011–2015 har det blivit en *liten* bättre efterlevnad av nykterheten till sjöss, men den är marginell.

BARNENS LIVRÄDDNINGSSKOLA

Sedan många år driver Svenska Livräddningssällskapet ett skolprojekt som kallas Barnens Livräddningsskola. Sedan september 2007 står det i läroplanen att alla barn vid utgången av årskurs 5 ska kunna simma 200 meter varav 50 m på rygg samt hoppa i på djupt vatten. Redan i årskurs 1–4 genomgår barnen skolprojektet Barnens Livräddningsskola som innehåller tre delar: bad-, båt- och isvett. Projektet drivs sedan 2010 av Svenska Livräddningssällskapet som ett samarbete med Strålsäkerhetsmyndigheten, i syfte att lära alla barn att undvika olyckor och hur man kan hjälpa en människa i nöd.

SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Sjöräddningssällskapet är en ideell förening med över 100 000 medlemmar som räddar liv till sjöss. Verksamheten är helt beroende av gåvor, medlemskap och donationer. Drygt 2 000 frivilliga sjöräddare är beredda att rycka ut dygnet runt i alla väder, längs hela vår kust och i de

*”Verksamheten
är helt beroende
av gåvor.”*

stora sjöarna. Sjöräddningssällskapet genomför ca 3 500 räddningsinsatser per år och medverkar i cirka 70 procent av alla sjöräddningsinsatser i Sverige, utan några statliga bidrag. Sjöräddningssällskapet arbetar också med sjösäkerhet och med att förebygga olyckor till sjöss. Genom att erbjuda sina medlemmar möjligheten att få förebyggande hjälp innan läget blivit akut, minimeras antalet allvarliga sjöräddningsfall. Sjöräddningssällskapet strävar efter att bibehålla och utveckla svensk sjöräddning enligt den modell som finns idag. Målet är noll omkomna till sjöss.

SJÖSÄKERHETSRADET

Sjösäkerhetsrådet är ett samarbetsorgan. I rådet ingår representanter från Transportstyrelsen, Sjöräddningssällskapet, Sjöfartsverket, Polisen, Kustbevakningen, Försäkringsbolagen, Sweboat, Svenska Båtunionen, Seglarförbundet, Kryssarklubben, Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB), Sportdykarna, Riksföreningen Gästhamnar Sverige, Svenska Livräddningssällskapet, Försvarsmakten, SMHI, Kanotförbundet och Sportfiskarna. Genom olycksuppföljning och kampanjer i media på mässor mm informerar rådet fritidsbåtlivet och andra om hur sjösäkerheten kan förbättras och om hur sjöolyckor kan och ska undvikas.

CE-MÄRKNING

Från den 16 juni 1998 ska alla nya båtar som säljs inom EES vara provade och CE-märkta. Kraven gäller även begagnade båtar tillverkade 1950 eller senare och som importeras från länder utanför EES.

Reglerna, som kommer från ett EU-direktiv, finns i Sjöfartsverkets föreskrift SJÖFS 2005:4 och är utformade som funktionskrav beträffande säkerhet och miljö. Detaljkraven återges i ca 70 internationella standarder.

Foto: Privat

Familjen Pralin upptäcker båtlivet!

” **Lördag:** Vi var laddade. Ungarna hade provsovit sovsäckarna och som nybörjare hade vi packat allt vi kunde tänka oss behöva. Regnkläder och stövlar, trots en solskensprognos. Vi lämnade Stureby tidigt på lördagsmorgonen och körde mot Bullandö Marina och vårt livs första seglaräventyr. Det var jag Anna, min man Fredrik och våra barn Love (10 år), Agnes (7 år) och Elsa (3 år).

Vi hade vunnit andra pris i slogantävling för *Upptäck Båtlivet* och Sweboat och skulle nu få en heldag ombord på en 26 fots FAREAST segelbåt tillsammans med egen seglingsinstruktör. Under morgondagen var tanken att vi skulle klara att segla helt på egen hand. Vi som bara hade paddlat kajak och puttrat med motorbåt. Dessutom hade vi tre små ungar att hålla ordning på. Skulle vi ens klara av att hissa segel?

Läs mer om familjen Pralin på upptackbattlivet.se

Kontaktpersoner

BÅTMÄSSAN

Bengt Wallin, 031-708 80 91
bengt.wallin@svenskamassan.se

HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN

Thomas Johansson, 010-698 60 19
thomas.johansson@havochvatten.se

HÅLL SVERIGE RENT

Joakim Brodahl, 08-505 263 00
joakim.brodahl@hsr.se

STÅDA SVERIGE

Mats Wesslén, 08-683 30 02
mats.wesslen@stadasverige.se

INITIATIVET HÅLLBARA HAV

Anders Mannersten, 0703-89 68 89
anders.mannesten@briggentrekronor.se

FRÅGA KEMIKALIEINSPEKTIONEN

08-519 411 11
kemi@kemi.se

KUSTBEVAKNINGEN

Annette Stedt 0733-28 58 86
annette.stedt@kustbevakningen.se

MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLS- SKYDD OCH BEREDSKAP

Marcus Årskog, 070-584 96 79
Marcus.Arskog@msb.se

RIKSFÖRENINGEN GÅSTHAMNAR SVERIGE

Lars-Göran Forss, 070-888 22 25
elgetech@hotmail.com

SJÖFARTSVERKET

Ulrika Ekström, 010-478 50 15
ulrika.ekstrom@sjofartsverket.se

SJÖPOLISEN

Region Väst, Owe Magnusson
010-565 49 79, owe.magnusson@polisen.se

Polisregion Stockholm, Göran Bolinder
010-564 34 33, goran.bolinder@polisen.se

SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Niklas Jendeby, 031-761 40 82
niklas.jendeby@ssrs.se

SPORTFISKARNA

Jesper Taube, 08-410 80 633
jesper.taube@sportfiskarna.se

STOCKHOLMSMÄSSAN

Hanse Thorslund, 08-749 43 85
hanse.thorslund@stockholmsmassan.se

SVENSKA BÅTUNIONEN

Peter Karlsson, 08-545 859 61
peter@batunionen.com

SVENSKA KANOTFÖRBUNDET

Anders Danielsson, 0155-20 90 86
gs@kanot.com

SVENSKA KRYSSARKLUBBEN

Per Berkhuizen, 08- 448 28 80
kanslichef@sxk.se

SVENSKA SEGLARFÖRBUNDET

Stefan Rahm, 08-459 09 98
stefan@ssf.se

SWEBOAT

Mats Eriksson, 08-449 55 90
mats.eriksson@sweboat.se

TILLVÄXTVERKET

Peter Terpstra, 08-681 92 31
peter.terpstra@tillvaxtverket.se

TRANSPORTSTYRELSEN

Jonas Ekblad, 010-495 32 94
jonas.ekblad@transportstyrelsen.se

Lars-Göran Nyström, 010-495 32 92
Lars-Goran@transportstyrelsen.se

Svenska
Livräddningssällskapet
www.sls.se

SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

KUSTBEVAKNINGEN

Polisen

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Initiativet
Hållbara Hav
-Östersjöa

Havs
och Vatten
myndigheten

KEMI
Kemikalieinspektionen

**TILLVÄXT
VERKET**

**TRANSPORT
STYRELSEN**

SJÖFARTSVERKET

Sportfiskarna

Svenska
Kryssarklubben

**SWE
SWEDEN**
KAYAK & CANOE FEDERATION

SweBoat

Båtbranschens Riksförbund

Kryssargatan 2 • 120 63 Stockholm

Box 92065 • SE-120 07 Stockholm

Telefon 08-449 55 90 • info@sweboat.se • www.sweboat.se